

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΕΝΟΣ ΑΓΓΛΟΥ ΠΕΡΙΗΓΗΤΟΥ

Το 6 Κόμητες ΓΚΙΟΥΖΠΕ ΠΕΚΚΙΟ

Η ΕΛΛΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΑΡ ΤΟΥ 1825

Προς την Τρίπολι. Η ύπεροχη του στρατηγού Ρός. Ο γενναίος φρούραρχος Εύδης. Στο σπίτι του ύπουργου των Έσω-
τηριών. Η κατάστας της Τριπόλεως. Τα έρειπια του Σεραγιού. Η αγριότητα του πολέμου. Μία άνατριχιαστική τρα-
γωδία. Ο φανατικός Τούρκος που σφάζει όλη του την οικογένεια. Η τρομαχμένη ύππετρια. Η καρβουνάποδηγη.
Μέσα στις φλόγες. Τα τουρκικά νεκροταφεία. Ο πληθυσμός της Τριπόλεως. Η φθηνεία. Με χίλια δολάρια ένα σπίτι!...
Τά μαργαριτάρια που πουλιούνται σαν..... στραγάλια!... κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΠΕΙΤΑ από το φαγητό, σπρώσαμε τις γεμάτες
κροσίδες μας και ευχθήκαμε ύπερο της άνεξαρ-
τησίας της Ελλάδος. Μας έστρωσαν έπειτα κατά-
χλια χράμια και τάπτες και κοιμηθήκαμε, αφού
προηγουμένως ξοναυλίναμε τα χέρια μας. Νερο
κι αυτή τη φορά μας έχυσε η ίδια πεντάμορφη
Άρχειτσίσα.

Σηρωθήκαμε στο πρωί, πριν ακόμα βγεί ο ήλιος.
Γύρω η φύσις, η ξέγνοιαστη για τις ανθρώπινες μζεριες και δυστι-
χιες, γελούσε πρόσχαρη. Τα πουλιά κελαδούσαν στα δέντρα...
Χαιρέτησαμε το περιφανο φρούριο του Άργους, που ύπώνεται στην
κορυφή ενός βουνού, το πολεμόχρωμο και αιματοποτισμένο, κι έπειτα
καβαλλίκεμασε στ' αλογά μας και ξεκινήσαμε για την Τρίπολι.
Έπί εννέα ώρες προχωρούσαμε άνάμεσα στ' έρημα βουνά και
κάμτους. Καμιά ζώη γύρω. Ο πόλεμος τάχει σημάξει όλα...
Κοντά το δειλιό φτάσαμε έξω απ' την Τρίπολι. Φαντασθήτε δε
την έκπληξή μας, όταν είδαμε μπρός στις πόλες της πόλεως ένα πλη-
θος κόσμου, πολλά παλιάρια στη γραμμή, και,
τέλος, έναν καβαλλάρη νάσχεται προς το μέρος
μας, πάνω σ' ένα τουρκικό στολισμένο άλογο.
Ο καβαλλάρης αυτός φορούσε χρυσοκέντητη
φορεσιά, τουρκικό σακάκι, χρυσοφαίλια όπλα.
Είμαστε κατάκλητοι, μη κι κατάληξή μας
αυτή δέν κράτησε πολύ. Μας ξέγγισαν πός όλο
αυτό το πληθος του λαού και των παλιεραίων
είχε βγει από την Τρίπολι για να ύποδεχθί τον
στρατηγό Ρός, μαζί με τον όλοιο έταμο ξεκι-
νήσει από το Ναύπλιο.

Πρώτος μας πλησίασε και μας χωρέτησε ο
πολυτέως ντυμένος καβαλλάρης. Ήταν ο φρού-
ραρχος της Τριπόλεως, συνταγματάχης Εύδης,
άδελφός του στρατηγού Εύδης, που σκοτώθηκε
στις 19 'Απριλίου.

Ο συνταγματάχης Εύδης, μόλις έφτασε σ'
άπόστασι τριών-τεσσάρων βημάτων, έβγαλε
τις κοιμητόρες του και προβόλησε στον άερα,
όπως συνηθίζεται να κάνουν στην Ελλάδα, ό-
ταν ύποδέχονται ξένους. Έπειτα έβαλε το χέρι
του στην καρδιά.

Ο στρατηγός Ρός τούσφιξε το χέρι και τον
συλλαλήθηκε για τον θάνατο του άδελφου του.
—Θά είμαστε εύτυχισμένοι όλοι οι Έλλη-
νες, άν σκοτωνάμαστε με τον ίδιο τρόπο, απάν-
τησε ο γενναίος φρούραρχος της Τριπόλεως.

—Εμπήκαμε κατόπι στην πόλι. Σοπίσω
μας ακολουθούσε το πληθος του κόσμου και τα
παλιάρια.

Μας ώδηγησαν στο σπίτι του ύπουργου των
Έσωτερικών, όπου και καταλόσαμε. Το σπίτι αυτό ήταν από τα λίγα
τουρκικά κτίρια, που γλιτώσαν από την φωτιά των Έλλήνων κατ'
την άλωσι της Τριπολιτσάς.

Παντού, όπου οίξω το βλέμμα μου γύρω, δέν βλέπω παρά έρειπια.
Αυτό το περιόριο τουρκικό σεράφι της Τριπόλεως το κατεδάρισαν
οι Έλληνες εκ θεμελίων. Δέν άφραξαν πέτρα πάνω στην πέτρα, πάνω
στη λύσσα της εκδικήσεως που πλημμυρούσε τις καρδιές τους. Γραμέ-
μιαν μαζί με το σεράφι του Τούρκου Πασσα κι αυτόν τον γυναικω-
νίτη, μέσα στον όποιο ζούσαν, μακριά απ' τα μάτια των άπιστων, μη
και των πιστών του Μωάμεθ, η λυγερόκορμη, η άμυγδαλομάτης, η
γλυκειές και ερωτικάρες χανούμιες. Μά ούτε κ' η χανούμι γλυτώσαν.
Τις έσφαξαν σαν τραγιά οι Έλληνες πολεμιστά. Τα έρειπια είνε
βαμμένα με το άθωο αίμα τους...

Θλιβερά έρειπια και τα θαμιάσια λουτρά του σεραγιού και το πε-

στις άθουσες, στούς διαδρόμους, μέσα σέ εκατοντάδες τρελλούς, η
δυστυχί Λαερτιάδι, στίς φοδες της άρχωντιες, στούς έπαλιωτούς
ύπνου της βγάξει την ίδια κρανή της νυχτιάς που
τρελλάθηκε, την γεμάτη φρίκη, την κρανή αυτή,
που είνε σαν μια τήνη άδυσώπητη, σαν μια κατάρα
έναντιον της γρηάς, που της πήρε για πάντα
τα νειάτα της, τα όνειρά της, το λογικό
της!...

ογήανο τουρκικό τζαμί. Όλα αυτά τα γτίρια βρίσκονταν μέσα στον
περίβολο του σεραγιού, το όποιο κατελάμβανε τεράστιο χώρο.

Μά δέν εδάφικαν μόνον τα έλληνικά γιαταγάνια στο αίμα των
χανομισών. Πολλοί Τούρκοι έσφαξαν οι ίδιοι τις γυναίκες τους, για
να μη πέσουν στα χέρια των άπιστων γυαούρηδων.

Μού διηγήθηκαν σχετικάς, πός ένας πλούσιος Τούρκος άρχοντας,
βλέποντας πός δέν θά ξέφυγε απ' το λεπίδι των Έλλήνων ή από την
άχμαλωσία, τράβηξε το χατζάρι του κ' έσφαξε τις γυναίκες του και
τις πανεμόρφες κόρες του. Έπειτα έβαλε χέρι στις Τουρκάλες ύπη-
ροτέριες του. Άλλες έσφαξε κ' άλλες έπνιξε!...

Μά από αυτές, μη θέλοντας να πεθάνη, πήγε και τρύπωσε στην
καρβουνάποδηγη. Ο Τούρκος έφαγε παντού να την βοή και τέλος έ-
φτασε κ' ως την άποθηγή των καρβουνών. Την άνεκάλινε άνάμεσα
στα κάρβουνα, την τράβηξε έξω κ' άδιαφορώντας για τούς θρήνους
και τις ικεσίες της, την σήκωσε ψηλά στα γερά του χέρια και την
πέταξε μέσα στις φλόγες, γιατί το σπίτι του είχε άρχισει να καιγεται.
"Έπειτα πήδησε κ' ο ίδιος μέσα στη φωτιά, χωρίς να διατόση στιγμή,
προτιμώντας τον φρεκό από θάνατο, από του να πέση στα χέρια των
άπιστων. Ο σκληρός αυτός Όθωμανός άρχοντας ήταν ένας απ' τούς
περιφήμους για την όμοιότητά τους, και την παλιεραριά τους, Τούρ-
κους του Άλά.

Μόνον τα τουρκικά νεκροταφεία της Τριπολιτσάς δέν πειράζανε
οι Έλληνες.

Η πόλις ήδη χτίζεται εκ νέου. Μέσα από τα έρειπια του 1822 ξε-
προβάλλουν νέα σπίτια, δρόμοι, πλατείες, κήποι.

Έπί Τουρκοκρατίας, η Τρίπολις, ως πρωτεύουσα του Μορηά είχε
35-40 χιλ. κατοίκους. Έξ αυτών μόνον η 3 χιλ. ήταν Έλληνες. Οι ά-
λλοι ήταν Τούρκοι ή Έλληνες που άλλαξοπίστησαν. Σήμερα η Τρίπο-
λις έχει 15 χιλ. κατοίκους, όλων Έλλήνων, γιατί από παντού γύρω
σπερφέρον σ' αυτή οι Μοραίτες, ως εις καταφιγών.

Η φθηνεία στην Τρίπολι την εποχή αυτή είν' άράνταστη. Με χί-
λια δολάρια αγοράζεις ένα πρώτης τάξεως σπίτι, με κήπο, σέ κεν-
τρική θέσι. Έπίσης τα πολύτιμα πετράδια, τα προερχόμενα
απ' την λεηλασία ποίγνε μετ' την άλωσι, πουλιόνται και
σήμερα πάμφθια. Πρό τριετίας μάλιστα τα μαργαριτάρια
πουλιόντουσαν με την όκά, σαν νύσαν... στρα-
γάλια!...

Γύρω από την πόλι ύπώνεται το μεγάλο
κάστρο, το όποιο έχουν χτίσει οι Τούρκοι, με πύρ-
γους και τουφεκιστρες.

Και όμως το κάστρο αυτό δέν μπόρεσε ν' άνα-
κόνη την όρηι των Έλλήνων πολιορμητών κατά
την άλωσι της Τριπόλεως.

Σήμερα βρίσκονταν πάνω σ' αυτό πολλά κα-
νόνια και σιδερένιες ματίνες σέ σωρούς.

Οι Τούρκοι έχουν μεταδώσει στούς Έλληνες
πολλά τους ελατοόματα. Είνε δύσκολο, π.χ., να
βρείτε άλλο λαό, που να ξέρη να χάνη τον καρό
του, όπως οι σύγχρονοι Έλληνες. Χάνουν τον
καρό τους στα καφενεία, φλιαμούντες, πίνοντας

ναργιλέ, χασιμόμενοι, αερολογούντες.

Από το πρωί ως το βράδυ χασιμοεράνε. Κ' επειδή δέν έχουν και
τίποτα άλλο να κάνουν, άρχίζουν από τις έπτά, μόλις φρέξ σθεδόν...
έπισκέψεις!...

Επισκέψεις στα σπίτια των φίλων τους, των γνω-
στών τους, των άρχόντων, των ξένων.

Ο Α επισκέπτεται τον Β, ο Β τον Γ, ο Γ τον Δ και έτσι περνάει
η ήμερα τους με κουδέντα και καφεδάκι. Έπειδή ξέρουμε την συή-
θεια αυτή των Έλλήνων, σηκώθηκαν προ-άπορι. Είμαστε βέβαιοι,
πός θά δεχόμαστε πολλές επισκέψεις κ' ετοιμασθήκαμε γρήγορα—γρή-
γορα.

Το δωμάτιο που μέναμε, ήταν στολισμένο και ζωγραφισμένο Άγα-
τολιτικά, πολύ άρμονικά, πολύ έμορφα. Το ταβάνι ήταν ξύλινο με
διάφορες γλυφές έγχρωμες και χρυσομένες. Τα τζάμια των παρα-
θύρων χρωματιστά. Οι τοίχοι ζωγραφισμένοι με ρόδακες και άνθέματα.
Νομίζε κανείς πός βρίσκεται μέσα σέ κανένα ναό...

Μόλις πληθήκαμε με κνή, χρυσταλλίνο νερό, μας έφεραν σ' ένα
μεγάλο δίσκο τον καφέ μας. Στην Ελλάδα το ρόφημα αυτό το φτιά-
χνουν περιφανο. Άλλέθουν τον καφέ την ίδια στυγ-
μή, τον βράζουν καλά και τον σερβίρουν. Μαζί
όμως με τον καφέ, άλέθουν διάφορα μπαχαρικά,
κανελλογαούρα κ' ιδίως, κ' έτσι το ρόφημα μο-
σοβολείται έξαίσια.

Το πρωί αυτό εκανίσουμε και ναργιλέ.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Η συνέχεια.

